

Obsah

3 ÚVOD

4 POZOROVÁNÍ PTÁKŮ

- 4 Jak začít?
- 4 Pravidla ornitologické etiky
- 4 Pozorovací vybavení
- 5 Dostupné zdroje informací
- 6 Topografie ptačího těla
- 8 Ornitologický zápisník
- 9 Ochrana ptáků

11 PŘEHLED DRUHŮ

- 12 Vrubozobí
- 32 Hrabaví
- 36 Potáplice
- 38 Potápky
- 41 Veslonozí
- 42 Volavky
- 46 Čápi

- 48 Dravci
- 59 Sokoli
- 62 Krátkokřídlí
- 67 Dropi
- 68 Dlouhokřídlí
- 102 Měkkozobí
- 105 Kukačky
- 106 Sovy
- 112 Lelkové
- 114 Srostloprstí
- 115 Zoborožci
- 116 Šplhavci
- 122 Pěvci

186 REJSTŘÍK ČESKÝCH NÁZVŮ

188 REJSTŘÍK LATINSKÝCH NÁZVŮ

190 SLOVNÍČEK

Úvod

V České republice je evidováno (stav z 12. prosince 2018) 403 druhů ptáků. Patří mezi ně nejen ptáci hnízdící, stěhovaví nebo sporadicky zalétávající, ale rovněž druhy pozorované pouze jednou. Na seznam našich národních druhů se řadí opeřenci v současnosti pozorovaní ve volné přírodě, druhy, které se v zemi vyskytovaly v minulosti (tzv. dávné druhy) a druhy zavlčené člověkem, které vytvořily samostatně se rozmnožující populace. Občas lze narazit také na druhy původem ze zajetí. Obvykle se jedná o exotické ptáky, které nevytvořily samostatné populace, a proto nejsou zařazeny na seznam.

Atlas ptáků popisuje více než 250 druhů pravidelně se vyskytujících v České republice během období hnízdění, přeletů a zimování. Dalšíh několik desítek druhů je zmíněno v rámci popisů určování jednotlivých ptáků.

Kniha je určena všem, kteří se zajímají o amatérské pozorování ptáků. Ve světě se pro pojmenování těchto lidí běžně užívá původem anglické slovo *birdwatcher* neboli pozorovatel ptáků. Tradice zájmového pozorování opeřenců pochází z Anglie, kde se v současné době odhaduje počet *birdwatcherů* na zhruba 4 miliony lidí. Tento způsob trávení volného času se rozšířil do celého světa a dorazil rovněž k nám. Variantou *birdwatchingu* je *twitching*. *Twitcher* je člověk, jehož cílem je spatřit co možná největší počet druhů ptáků. Pozorně sleduje informace, kdo a kde zpozoroval ptáka, kterého ještě on sám neviděl, aby se mohl na toto místo rychle vydat a odškrtnout si další druh. Rekordmani spatřili na našem území dokonce 303 druhů.

Stehlík obecný

Za tak velký počet druhů ptáků (ve vztahu k běžně se u nás vyskytujícím druhům) vděčíme velké mobilitě této skupiny zvířat – každý rok k nám přilétají zástupci vzácných druhů z různých koutů světa. Někteří z nich se každý rok objevují v počtu několika jedinců, například berneška rudokrká, zatímco jiní zalétají do země velmi sporadicky, například racek tříprstý nebo čírka modrokřídla. Příčiny pozorování ptáků mimo jejich běžnou oblast výskytu jsou různé, nejčastěji se tak děje v důsledku anomálií počasí nebo jednoduše z důvodu chybně zvoleného kurzu během migrace.